

Činnosti k rozvíjení jemné motoriky

Motorika ruky úzce souvisí s hmatem a koordinací pohybů

- Kartáčování rukou kartáčkem na nehty, masírování rukou „ježečkem“
- Hledání malých hraček (předmětů) v míse s rýží (hrachem, fazolem, korálky...) (většinou hra děti baví, těší se, „co na ně vykoukne“, a zároveň, nic netuše, zásobují mozek mnoha informací z hmatových tělísek, z proprioreceptorů, rozvíjí se stereognosie... jemná motorika)
- V míse s pískem hledat mušličky a kamínky - vybírat je a dávat do krabiček
- Modelování (plastelína, modurit, těsto, terapeutická hmota¹) - př.: vyválení hada, zamotání šneka, zmačkání do kuličky, placka, vytahování paprsků sluníčka, „štípání hada“, stromček, obtiskování prstů; činnost by měla být co nejplynulejší, pomalé pohyby hlavně při válení po podložce by měly vycházet z ramen a mít větší rozsah (do napnutých loktů); práce s papírem nebo přírodním materiálem (kaštiny, žaludy, listy...) - trhání papíru, novin + lepení (výroba koláže)
- Kreslení křídami (nebo malování prstovými barvami) na velkou plochu (balicí papír)
- Manipulace se lžící - nabírání např. písku, vysypávání do kyblíčku, práce s tiskátkem (nutná jemná motorika i síla)
- Dotýkání se desky stolu postupně všemi prsty
- Dotýkání se palce postupně jednotlivými prsty
- Navlékání koleček na provázek (knoflíků na nit)
- Otevírání krabic, uzávěrů, obracení ponožek na ruby
- Překládání ubrousků, utěrek, kapesníků
- Zkoušet kreslit prstem (prstové barvy), silnějšími trojhrannými tužkami, křídou - kola, „ležaté osmičky“, „rozbíhající se šneky“, spojování bodů (zachovávat směr shora dolů a zleva doprava - př. Prší z mraků, loď pluje k ostrovu...)
- Poznávání předmětů (hraček) jen podle hmatu - Kimovy hry
- Šroubování prsty, náradím, zatloukání a další kutilské činnosti
- Navlékání na tyčku, silnější drát, silon, pomocí jehly, šití a vyšívání
- Všechny hry s míčem
- Jakákoliv manipulace s předměty, postupně stále menšími (skládání, rozebírání, třídění, sestavování...)

• Jemná motorika

K rozvíjení jemné motoriky slouží řada cvičení prováděných v rámci jiných předmětů: modelování, vytrhávání a skládání z papíru, navlékání korálků, omalovánky.

Dalšími cvičeními, která provádíme před psaním i v jeho průběhu, jsou:

- pohyby prstů: dotýkání prstů obou rukou (i bez zrakové kontroly), postupně dotýkání palce dalšími prsty, oddalování a přibližování prstů (nůžky), mávání prstů, kroužení, „hra na klavír“.
- sestavy z dlaní: dotyk špičkami prstů o sebe (špička lodě), dotyk palců a ukazováčků (brýle), hnízdo z dlaní.
- cvičení pohybové paměti: opakování cviků předvedených rodičem, spojování cviků do krátkých sestav.

Vhodné jsou především cvičení doprovázená vhodnou motivací, písničkou nebo básničkou. Například:

Matlafousek

První vaří,
druhý smaží,
třetí peče a podává,
čtvrtý jídlo ochutnává.
Pátý volá: „Dej mi kousek! Jsem mrňousek,
Matla, Matla, Matlafousek“.

Ukázka na prstech:

Z otevřené dlaně se postaví palec
ukazovák
prostředníček
prsteníček
malíček

- Tato cvičení jsou vhodná i pro všechny děti, které se učí číst a psát. Pomohou jim získat jistotu při provádění úkolů.

Grafomotorické cvičení

Grafomotorické cvičení je řízené pohybové cvičení, při němž je prováděný pohyb zaznamenáván graficky. Cílem je rozvíjení koordinace zraku a ruky a zdokonalení napodobovacích schopností v grafickém záznamu tvarových prvků. Tato cvičení se uplatňují v mateřských školách a jako příprava pro psaní v prvních ročnících základních škol.

Výhodou grafomotorického cvičení, oproti jiným pohybovým cvičením, je grafický záznam pohybu, který je jeho součástí. Podle záznamu

je možno sledovat správnost a směr pohybu, jeho průběh a přesnost. Při grafomotorickém cvičení nejde o nácvik konkrétních znaků, které by pak děti přímo uplatňovaly při grafických činnostech, ale jde o takové rozvíjení schopností, dovedností a návyků dětí, které by vedly k vytvoření předpokladů k této činnosti. (Pipeková, Vítková 1994)

Při grafomotorických cvičeních respektujeme několik základních principů:

- individuální přístup
- vybudování pozitivního vztahu ke grafomotorickým činnostem
- podpora správných hygienických a pracovních návyků
- postupné zvyšování náročnosti:
přechod od snadnějších pohybů ke složitějším
přechod od větších formátů k menším
přechod od velkých tvarů k malým
- využití pestrých metodických materiálů, didaktických a kompenzačních pomůcek
- grafomotorický materiál pro domácí přípravu

Hrubá a jemná motorika

Pod pojmem motorika rozumíme souhrn všech pohybů lidského těla, celkovou pohybovou schopnost (hybnost) organismu. Základními složkami motoriky jsou podle Homburgera pohyby spontánní (prováděné z vlastního popudu), pohyby reflexní (vázané na určitý podnět), pohyby záměrné (volní, podle určitého plánu, k určitému účelu) a pohyby expresivní (Edelsberger a kol. 2000).

V rámci motoriky obvykle rozlišujeme hrubou a jemnou motoriku. Hrubá motorika představuje pohyby celého těla včetně lokomce a pohyby velkých svalových skupin.

Jemnou motorikou rozumíme motoriku ruky a pohyby malých svalových skupin. Vývoj jemné motoriky vychází z motoriky hrubé. Do oblasti jemné motoriky můžeme zařadit také oční pohyby, grafomotoriku a motoriku artikulačních orgánů, které jsou velice důležité pro rozvoj dovedností psaní a čtení.

Pro vývoj motoriky platí obecné zákonitosti, ke kterým patří postup kefalokaudální, postup proximodistální a postup ulnoradiální.

Postup kefalokaudálního naznačuje, že ovládání těla postupuje od hlavy k patě. Nejprve začne dítě ovládat hlavičku, postupně krční, bederní páteř, leze po kolenou a nakonec se postaví.

Proximodistální postup vyjadřuje posun od centra těla k periférii, pohyby horních i dolních končetin začínají aktivně celkovými pohyby v ramenních a kyčelních kloubech, postupně přecházejí přes loketní a kolenní klouby směrem k zápěstí a na prsty, respektive na chodidla.

U postupu ulnoradiálního zaznamenáváme posun od ulnární strany dlaně k radiální při aktivním úchopu, to jest směrem ke klešťovému úchopu mezi palec a ukazováček. Pohybový vývoj má u každého dítěte individuální charakter, který se projevuje jak tempem vývoje, tak i variabilitou postupnosti jednotlivých dovedností. (Pipeková, Vítková 1994).

V předškolním věku se rozvíjí pohybové schopnosti drobného svalstva ruky a prstů a zdokonaluje se pohybová koordinace, která je přesnější a diferencovanější. Většina předškolních dětí ráda pracuje se stavebnicemi, mozaikami, zapojuje se do rukodělných činností vyžadujících určitou dávku přesnosti a obratnosti. Pozvolna se vyhraňuje laterální jedné ruky. Funkční preference jedné ruky závisí na vrozeném základu dominance hemisfér. Víme, že u praváků je dominantní levá hemisféra a opačně. Dominantní ruka se uplatňuje především ve složitějších úkonech, které jsou náročnější na koordinaci.

Motoriku nelze oddělit od procesu zrání mozku, vývoje poznávacích funkcí, percepce atd. V období předškolního vývoje dítěte a formování jeho osobnosti jsou tyto složky velice důležité a vzájemně propojené.

Činnosti podporující rozvoj jemné motoriky:

- *vhazování drobných komponentů do hrdla láhve, perforovaných desek*
- *přesypávání sypkých materiálů a přelévání tekutin*
- *sběr přírodnin a tvoření jednoduchých kompozic*
- *navlékání korálků, provlékání tkaniček v předlohách*
- *šroubování a zátkování, zatloukání*
- *stavění s kostkami, patentovými stavebnicemi*
- *práce s papírem, alobalem - muchláže, vytrhávání tvarů, vystřihování*
- *modelování - z marcipánu, modelíny aj. materiálů*
- *oblékání panáčků, panenek - zapínání patentků, knoflíků, zipů, zavazování tkaniček*
- *hry s vodou a pěnou apod.*

Grafomotorika

- Kruh - klubíčka, nejdříve velké, postupně zmenšovat, „rozmotávat“, pak teprve „namotávat“ (sluníčko, hodiny, kolo u auta...)
- Elipsa - svislá, mírně nakloněná i ležatá (auto jezdí dokola, letadlo, provázek...)
- Kruh a elipsa rozvinutá po řádku, shora dolů a zdola nahoru - spirály (kouř, rozmotaná stužka, oblaka, koruna stromu...)
- Osmička - ležatá, svislá a šikmá (letadlo, krasobruslař)
- Osmička rozvinutá do řádku (krajka, mašlička na dárek), svisle (padá lístek ze stromu)
- Oblouk horní opakovaně zleva doprava a zpět (dítě si hází s míčem), oblouk dolní (houpačka, kyvadlo hodin apod.)
- Oblouky rozvinuté po řádce (vrabec nebo míč skáče, špičaté vlny na vodě), případně lze i shora dolů a zdola nahoru
- Vlnovka (mašlička, měkké vlny na vodě)

- Čáry - vodorovné (silnice, naskládané dřevo), svislé shora dolů (padá kamínek, stavíme klec pro lva), zdola nahoru (roste tulipán, pampeliška), šikmé shora dolů (prší), šikmé a prohnuté zdola nahoru (fouká vítr a zvedá listí)

Koordinace oko - ruka

- Hra „zrcadlo“ - dospělý nebo jiné dítě dělá různé pohyby a dítě je zkouší co nepřesně napodobovat
- Navlékání korálků, knoflíků
- Vkládání geometrických tvarů do krabice s otvory
- Vymalování obrázků podle legendy (př: *- modrá, <- červená...)
- Práce s tiskátkou (nutná jemná motorika i síla)
- Přelévání vody, nebo přesypávání písku (mouky) do různých nádob
- Vytleskávání rytmu
- Pohybová cvičení - trakaře (ve dvojicích), válení sudů
- Chůze po čáře na zemi, po šňůře
- Nošení např. pingpongového míčku na lžičce
- Prolézání tzv. opičí dráhy (častá změna polohy těla - plížení, překročení, lezení po čtyřech, „kutálení sudů“, házení míče...)
- Házení míčky, papírovými koulemi, kamínky do koše, do vystřiženého otvoru v papíru, na cíl (co nejbližší velkému míči)
- Tančení - pohyb v rytmu - když se hudba zastaví, dítě zůstane stát jako socha
- Chůze - „jak chodí různá zvířátka“ (může to být velmi zábavné když se do hry zapojí více dětí, zároveň je to velmi užitečné z hlediska koordinace pohybů a rovnováhy)
- Hudba - rytmus, zvukové hračky, chřastítka, tanec...
- Houpání dítěte v houpací síti (dece)
- Skákání na trampolíně nebo na něčem, co pruží (matrace)
- Chůze po zídkách a obrubnicích (zevní opora - ruka rodiče)
- „Kuželky“ (stačí několik prázdných rolí od papírových kuchyňských utěrek a míček)
- Házení papírového míčku z novin do krabice

Smyslové hry

Nabídka her a činností na rozvíjení smyslů

Zrak

- Vybarvování Omalovánky a domalovánky (postřeh, přesnost při výběru barvy)
- Skládání rozstříhaného obrázku, stránky z časopisu
- Hledání a třídění stejných předmětů stejného tvaru i velikosti
- Pozorování - „Dívám se a vidím něco červeného“ (kulatého, dřevěného...)

Optická paměť

- Pexeso
- Kimovy hry

Optická pozornost a diferenciace

- „Co zmizelo ze stolu?“
- Hledání rozdílů mezi podobnými obrázky
- Dvojice obrázků se liší
- Dokreslování obrázků
- Vyškrtávání stejného tvaru na papíře, spojování stejných tvarů čarou
- Hledání písmen v textu (novinové titulky, časopis s většími písmenky) a označení fixem nebo značkovačem určitého písmene - dítě nemusí písmeno umět, hledá jen určitý tvar
- Hra na němého - dítě hádá z pohybu rtů, které slovo říkáme (dospělý má před sebou řadu obrázků, které bezhlasně jmenuje)
- Vybarvování mozaiky plošek podle daných značek (hvězdičky zeleně, puntík červeně...)
- Hledat obrázky ve změti čar
- Hledat určité tvary tam, kde se překrývá řada různých obrazců

Sluch

- Poslech a reprodukce různých básniček a písniček
- Hra na slepou bábu a její varianty
- PH „Pepíčku, pípni“
- PH „Všechno lítá, co peří má“
- Hledání budíku v místnosti
- Vyťukávání, vytleskávání rytmu písničky, rozpočítadla
- Vyjadřování pohybem stoupající a klesající melodie, např. improvizace učitelky na klavír
- Poznávání písničky jen podle melodie
- „Kdo tě volá, kdo tě budí“
- Hledání předmětu ve třídě - Hoří! - děti schovají v místnosti předem dohodnutý předmět. Hledá ho dítě, které bylo za dveřmi. Změnami hlasitosti mu ostatní pomáhají - čím blíže předmětu, tím hlasitěji volají (samá voda, přihořívá...)
- Dítě hádá zvuky, které vydávají různé materiály
- Co je v krabici - do malých krabiček dáme různé předměty, dítěti ukážeme, co tam je, a může si zkusit, jak to chrástí; pak krabičky pomícháme, jsou-li stejné, nebo dítěti zavážeme oči, jsou-li každá jiná, a dítě hádá podle zvuku, co v krabici je
- Dospělý vyluzuje různé zvuky, ale dítě reaguje pouze tehdy, ozve-li se dohodnutý zvuk (např. vyskočí při písknutí, jinak nereaguje)
- Předem se dohodne, co dítě udělá na určitý počet zvuků (písknutí, klepnutí, tlesknutí...); např.: 1x - poskočit, 2x - dřep, 3x - lehnout
- Přírodní zvuky

Akustická paměť

- Učit se už vědomě z paměti básničky
- Slovní řady, hry typu „Šla babička do městečka, koupila tam...”
- Dáme na stůl sadu obrázků (6 - 8); dítě poslouchá, v jakém pořadí je jmenujeme; pak je teprve vybere a složí je v tom pořadí, v jakém je slyšelo

Akustická pozornost

- Hrajeme slovní kopanou na poslední slabiku
- Vymýšlíme slova na první slabiku, později i na první písmenko
- Určíme si slovo (jméno), které budeme hledat; dospělý říká rychle řadu slov nebo krátké věty, používá i slova podobná (zdrobnělina jména, slova od stejného slovního základu); jakmile dítě zaslechne určené slovo, udělá krok dopředu; pokud udělá chybu, musí udělat krok zpět
- Dospělý říká např.: kočka mňouká, pes kuňka, žába mečí... děti reagují jen na pravdivé výroky
- Určíme slovo, na které bude dítě reagovat v souvislém textu (většinou jde o klíčové slovo pohádky - princezna, princ, drak, čert apod.); pak čteme pohádku, jakmile dítě slovo zaslechne, tleskne
- Ve vyprávění pohádky děláme chyby (přidáme opakovaně slovo, které tam nepatří - bum, změníme obsah - Modrá Karkulka, šla přes louku, nesla si v košíku cvičky); dítě musí zareagovat na chybu a opravit ji

Akustická diferenciac

- dítě má poznat, kdy jsou obě slova stejná a kdy jiná; měnit lze hlásky (píje, bije, puk, buk, pes, pas, píle, míle, mouka, louka...) nebo délky samohlásek (Míla, milá, rada, ráda...)

Hmat a propriocepce

- Stříhání, lepení, vytrhávání papíru
- Modelování z těsta, modelíny, hlíny, mokrého písku...
- Manipulace s korálky a drobnými předměty
- Třídění podle hmatu - „Co to je?" - dítě se zavázanýma očima hádá, co drží v ruce; může také poslepu třídít smíchané předměty na dvě hromádky (velké a malé kupičky apod.)
- „Jaké to je?" - dítě poznává hmatem materiál (kovové předměty - matičky, šroubky, různé druhy látek, kousky kůry, kamínky, ohlazené kousky dřeva)
- „Najdi a slož do řady za sebou..." - nejdřív řekneme dítěti 3 - 5 věcí a teprve pak začne hledat
- „Kdo je to?" - dítě poznává hmatem jiné děti
- Provedení pohybu podle sluchové náповědy - dáváme dítěti, které má zaváhané oči, různé úkoly (sáhni si na nos, udělej tři kroky dopředu a jeden dozadu, nakresli domeček, učeš se apod.)
- Nápodoba pohybu - rozvoj vnímání tělesného schématu - dítě si stoupne vedle nás a napodobuje naše pohyby jednou rukou (pravou rukou si sáhneme na levé ucho, na nos,

levou rukou se dotkneme pravého kolen apod.); pak zkusíme pohyby oběma rukama, ale postupně - nejdřív jednou, pak druhou rukou (pravou na nos a levou na levé ucho, jednou rukou na oko a druhou na pusu apod.)

Chuť a čich

- Ochutnávání různých potravin se zavázanýma očima a slovní komentář (co to je, jakou to má chuť, z čeho se to vyrábí apod.)
- Poznávání potravin, koření čichem

Mluvní dovednosti

Chápaní slovních pokynů

- Dáme na stůl papír (nebo knížku) a tužku, dítě dostane slovní pokyn a podle toho udělá pohyb - např. dej tužku na knížku, pod, vedle, ke; lze použít samozřejmě jakékoli další rekvizity - kaštan a kousek kůry, šišku a prkénko, stolek a kostku ze stavebnice... podstatou je správné pochopení předložek
- Varianta předchozí hry pro starší děti: dej předmět vpravo, vlevo, nahoru, dolů, - vlevo nahoru, vpravo dolů apod.

Slovní zásoba

Cílem je vedení dětí k aktivnímu užívání jejich slovní zásoby:

- Hry typu „Šla babička do městečka, koupila tam...”
- Doplnování slov - „Byl jsem (v lese, v obchodě, na letišti) a viděl jsem, koupil jsem... - podstatná jména
- Doplnující otázky - Co jezdí, co léta, co se obléká, co roste na stromě, v zahradě...
- Co potřebuji k vaření, šití, stavbě domu...
- Doplnování sloves - činností - Co dělá maminka, prodavačka, zedník ... - slovesa.
- Jaké je jablíčko, jaký je strom - přídavná jména atd.
- Protiklady - (velký - malý, vysoký - nízký, tma - světlo, ale také utíká - stojí apod.)
- Přirovnání - velký jako..., vysoký jako...
- Synonyma - „řekni to jinak"
- Práce s pamětí slov
 - Hledání významu - „k čemu je to dobré, co se s tím dá dělat, kdo to potřebuje" (například koš - na houby, na prádlo, na odpadky...)
 - Hledání rýmu
 - Hledání metafor a přirovnání v textu - „Jak by se to dalo říci jinak?"
 - Hledání slov na danou slabiku, hlásku, lze napovídat opisem (sa - je to zelené a maminka to dává do mísy, jí se to syrové... - salát)
 - Třídění slov podle určitého hlediska (co jezdí po kolejkách, po silnici, co léta, co vozí hodně lidí, co jezdí daleko...); osvědčují se témata, jako ovoce, zelenina
 - Stupňování (velký - větší - největší)
- Práce s obrázky - hledání souvislostí - „k čemu to patří" (ucho k tašce, k hrnečku, ucho na hlavě, rozdíl uší - ucha)

- Určování slov:
 - neutrálních a citově zabarvených (pes - pejsánek, hafan; dům - domek, chaloupka, chatrč...)
 - nadřazeného pojmu (lžíce, vidlička, nůž - příbor; kalhoty, košile, kravata - oblečení)

Pohotovost ve vyjádření správného slova - pojmu

- Hádanky
- Popis podle děje: „Co to dělám?“ - jeden udělá krátkou sadu pohybů (předvádí zaměstnání, činnost), druhý má nejen uhodnout, o co šlo, ale i vyjmenovat nebo popsat jednotlivé úkony
- Vymýšlení příběhu - každý z účastníků přidá jednu větu (předešlé se už neopakují)
- Řešení situací: „Co bys dělal, kdybys...“
- Vyprávění příběhu

Nosní dýchání a hospodaření s dechem

Základem všech činností, podporujících řečové dovednosti, je hluboký, zpočátku vědomý nádech pouze nosem. Vydechovat lze i ústy. Pokud se zaměříme na hospodaření s dechem, snažíme se, aby výdech byl pokud možno dlouhý (ale ne do úplného „vyfouknutí“, které vyvolá nutnost rychlého nádechu).

- Vědomé vnímání vůně květin, posekané trávy apod. (s výjimkou alergiků)
- Foukání brčkem do vody; lze měřit, jak dlouho dítě vydrží dělat bublinky
- Bublinky z mydlinek co největší - kontrolovaný dlouhý výdech
- Pití brčkem; je třeba kontrolovat, zda dítě nenadechuje ústy škvírkami vedle brčka
- Využíváme různé píšťalky a frkačky z pouti, nafukovací balónky
- Foukaná kopaná - míček ze smotku vaty, kousku polystyrenu nebo peříčko se snažíme foukáním udržet na ploše stolu a dopravit je do branky soupeře; hráči nehrají zároveň, ale střídají se, když předmět spadne ze stolu nebo při gólu
- Foukáním udržet ve vzduchu peříčko, semena pampelišky
- Hra na zobcovou flétnu nebo jiný dechový nástroj
- Všechny hry ve vodě - výdech do vody, potápění, zaháněná stříkáním...
- Plavání
- Recitace

NÁCVIK SLUCHOVÉ PERCEPCE

Nácvik naslouchání

- poznávání předmětů podle zvuku (cinkání klíčů, mačkání papíru), rozlišování hudebních
- nástrojů, dopravních prostředků, zvířat aj.
- určování délky zvuku.
- určování intenzity zvuku.

- poznávání písni podle melodie.
- poslech nahrávek, vyprávění.

Nácvik sluchové paměti

- zapamatování hlásek, slabik, slov, číslic.
- rozvíjení vět (dítě k vyslovené větě přidává slovo a větu pak celou zopakuje).
- zapamatování melodie (dítěti jsou přehrány 3, 4, 5 tónů a to je musí zopakovat nebo určit, který tón byl změněn).
- rozklad věty na slova, tvoření věty ze slov (rodič vysloví větu, dítě ji opakuje, počítá počet slov a za každé slovo položí na stůl jeden kus stavebnice).
- rozklad slova na slabiky, skládání slabik ve slovo (poznání dané slabiky, vyanalizovat první, prostřední, poslední slabiku ve slově, určování stejných slabik ve slovech, slovní kopaná, tvoření slov ze zpřeházených slabik aj.).
- rozklad slov na hlásky, skládání hlásek ve slovo (poznávání hlásky ve slově, rozklad slov na hlásky př. rodič: mele, dítě: m-e-l-e, skládání slov z hlásek př. rodič: l-e-v-á, dítě: levá, tvoření slov z pomíchaných písmen aj.)

Vnímání a reprodukce rytmu

Nepřesné vnímání délky sekvencí a jejich uspořádání v čase se projevuje ve zvládnutí kvantity samohlásek. Jestliže dítě není schopno vytleskat slyšený rytmus nebo se pohybovat v daném rytmu, může být příčin několik:

- Dítě rytmus neslyší
- Dítě rytmus vnímá správně, nedostatky jsou v pohybovém vyjádření.
- Dítě není schopno udržet daný rytmus. Při opakování zrychluje či zpomaluje.
- děti poslouchají dvě rytmické struktury a určují, zda jsou stejné či ne.
- po poslechu rytmu dítě vyhledá odpovídající grafický záznam (krátký tón, dlouhý tón).
- reprodukce rytmu vnímaného dotekem (vytukávání na záda, do dlaně).
- provádění snadných cviků, chůze, běh v daném rytmu.

Sluchová diferenciac

Obtíže ve sluchové diferenciaci se významnou měrou odrážejí v písemném projevu. Jde o obtíže při rozlišování krátkých a dlouhých samohlásek, rozlišování slabik dy-di, ty-ti, ny-ni, rozlišování zvukově podobných hlásek. Nesprávně vnímané hlásky mění smysl slova, a tím i jeho pravopis.

Např. myška – miska, ubývá – ubíhá

při nápravě obtíží s rozlišováním tvrdých a měkkých slabik se využívá hmatové opory a to použitím tvrdé (dřevěné) a měkké (molitanové) kostky a zrakové opory a to, že na jednotlivých

kostkách jsou napsány tvrdé a měkké slabiky. Dítě vždy před doplněním příslušného jevu zmáčkne správnou kostku. Jde o uvědomění si jednoznačného hmatového vjemu.

Při nápravě obtíží rozlišování krátkých a dlouhých samohlásek postupujeme

- nejprve předepíšeme slova a dítě k nim připisuje čárky a tečky podle délky slabik. př. nebe ... motýl / bič, atd.
- předepisujeme sestavy teček a čárek a dítě k nim má doplňovat slova. př. / mám, sám, chléb / čtvrtý, měsíc, zelí / létá, králík, dříví atd.
- rozšířená technika nápravy je cvičení s pomocí bzučáku, kdy se délka slabik vyťukává. Před zaznamenáním délky dítě rytmus slova vybručí na bzučáku, popřípadě vypíská na píšťalce, zapíše grafický záznam rytmu pod slovo a doplní délku.